

Γράφει ο **Νίκος Ξηρουδάκης**

Πολύπλευρο διαμάντι. Αυτό ήταν ο ακριβός σύντροφος που χάσαμε την Πέμπτη 15 Σεπτεμβρίου 2016.

Ο αγωνιστής του αντιδικτατορικού αγώνα και του κομμουνιστικού κινήματος που βασανίστηκε στην Ασφάλεια του Περισσού.

Το ιδρυτικό στέλεχος του Επαναστατικού Κομμουνιστικού Κινήματος Ελλάδας, του ΕΚΚΕ.

Η εμβληματική μορφή της ιστορικής εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς της χώρας.

Ο μαχητής της ενότητας της επαναστατικής αριστεράς.

Ο ακούραστος 'θαμώνας' των διαδηλώσεων, στις οποίες πήγαινε μέχρι τα 77 του χρόνια με το βεσπάκι του.

Το σεβαστό από όλους ιδρυτικό στέλεχος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, δραστήριο μέλος της ΚΣΕ της οποίας παρέμεινε μέχρι την τελευταία του πνοή.

Αλλά και ο καλλιτέχνης, μια πλευρά του που δεν ήταν ευρύτερα γνωστή. Ο μαθητής του Καρόλου Κουν, ο οποίος τον έστειλε να δουλέψει στο Berliner Ensemble που ίδρυσε ο Μπέρτολτ Μπρεχτ.

Κάτοχος της διαλεκτικής της μπρεχτικής αποστασιοποίησης, ο ίδιος ήταν πάντα προσιτός, απλός και σεμνός. Ο **Χρίστος ο Μπίστης**.

Τον αποχαιρετήσαμε τη Δευτέρα 19/9/2016 στο Α' Νεκροταφείο της Αθήνας όπου έγινε η πολιτική του κηδεία.

Πλημύρισε ο χώρος. Ήταν εκεί οι σύντροφοί του από το ΕΚΚΕ και από την ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Όπως ήταν φυσικό, τον Χρίστο τίμησαν με την παρουσία τους όχι μόνο οι σημερινοί του σύντροφοι αλλά και σύντροφοι περασμένων δεκαετιών καθώς και αγωνιστές από όλο το φάσμα της αριστεράς.

Παραβρέθηκε αντιπροσωπεία της Κ.Ε. του ΚΚΕ με τον Σήφη Κωτσαντή, η ΟΚΔΕ, το ΕΕΚ, το Μ-Α ΚΚΕ και το ΚΚΕ μ-λ, αντιπροσωπεία της ΛΑΕ με τον Παναγιώτη Λαφαζάνη, η ΑΡΑΝ, Τούρκοι και Κούρδοι πολιτικοί πρόσφυγες και πολλοί αγωνιστές του κομμουνιστικού και εργατικού κινήματος. Αγωνιστές από την εισβολή στην αμερικάνικη πρεσβεία στις 21/4/1975, από την απεργία πείνας κατά του ν. 330. Από τους κοινωνικούς αγώνες της μεταπολίτευσης.

Από τις εκατοντάδες των παρευρισκομένων, αναφέρουμε ενδεικτικά (και σίγουρα αδικώντας άλλους) τον Γιάννη Σερίφη, τον Γρηγόρη Κωνσταντόπουλο, τη Δέσποινα Μαρίνου («Στο άλλο Αλιβέρι λαού θα πέσει χέρι») και τον ηθοποιό Φαίδωνα Γεωργίτη. Σημειώνουμε επίσης ότι σύντροφοι του Χρίστου ταξίδεψαν από διάφορα μέρη της Ελλάδας και του εξωτερικού για να τον τιμήσουν.

Πρώτος αποχαιρέτησε τον θείο του ο Αλέξανδρος Μπίστης, γιός του αξέχαστου Ανδρέα Μπίστη.

Ακολούθησε η Αντωνία Βαφειάδου, συντρόφισσά του από το Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κίνημα Ελλάδας, το ΕΚΚΕ.

Στη συνέχεια αποχαιρέτησαν με σύντομες ομιλίες τον Χρίστο Μπίστη κατά σειρά οι:

- Γαρυφαλλιά Καπετανάκη, από τη νεολαία του ΕΚΚΕ,
- Άγγελος Χάγιος από το ΝΑΡ για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση,
- Πάνος Γκαργκάνας από το ΣΕΚ,
- Γιάννης Φελέκης εκ μέρους της ΟΚΔΕ Σπάρτακος,

-Άννα Φιλίνη,

-Γρηγόρης Δαφνής εκ μέρους του ΕΕΚ,

-Σωφρόνης Παπαδόπουλος από την ΟΚΔΕ,

-Γρηγόρης Αδαμόπουλος από το Μ-Λ ΚΚΕ, και

-Κώστας Μπεκιάρης από το ΚΚΕ(μ-λ).

Απρόοπτη παρέμβαση πριν την ομιλία του σ. Σωφρόνη Παπαδόπουλου, έκανε αυθόρμητα η νοικήρτισσα του Χρίστου, **Ιωάννα**. Μιλώντας με δυσκολία, ανέδειξε μια άλλη πλευρά του Χρίστου που σίγουρα ο ίδιος δεν θα άφηνε ποτέ να έρθει στο φως...

Με έκδηλη τη συγκίνηση τους οι ομιλητές, συγκίνησαν με τις ομιλίες τους τούς παρισταμένους.

Όλες τις ομιλίες μπορείτε να τις παρακολουθήσετε στα βίντεο που παραθέτουμε στη συνέχεια.

Μετά το τέλος των ομιλιών, ένα βουβό ποτάμι διέσχισε το Νεκροταφείο. Στους ώμους των συντρόφων του ο Χρίστος, ξεκίνησε για την τελευταία «**Μεγάλη Πορεία**».

Η διαδρομή προσέγγισε τον τάφο του **Νίκου Ζαχαριάδη**, για να κατευθυνθεί στο χώρο που βρίσκονται και άλλα στελέχη της ελληνικής αριστεράς.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι μετά από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Αθηναίων, “τιμής ένεκεν, έγινε δωρεάν η κηδεία του ιστορικού στελέχους της αριστεράς Χρήστου Μπίστη”.

Στο τελευταίο κατευόδιο του Χρίστου οι σύντροφοί του τραγούδησαν τη Διεθνή.

Να αναφέρουμε ότι μετά από κοινό αίτημα των τριών συνηγόρων πολιτικής αγωγής στη δίκη της Χρυσής Αυγής, **Τάκη Ζώτου, Θανάση Καμπαγιάννη και Κώστα Παπαδάκη**, το δικαστήριο διέκοψε μία ώρα πριν την κηδεία του σημαντικού στελέχους της αριστεράς, ώστε να μπορέσουν να τον τιμήσουν παρευρισκόμενοι.

Η **Παντιέρα**, σαν ελάχιστη συμβολή στη μνήμη του, θα αφιερώσει στον **σ. Χρίστο Μπίστη** την αυριανή εκπομπή «**Ράδιο Παντιέρα**» στην **ERTopen**.

Δείτε στα βίντεο που ακολουθούν, όλες τις ομιλίες - αποχαιρετισμούς με τη σειρά που ακούστηκαν, καθώς και πλάνα από την πολιτική κηδεία του σεμνού αγωνιστή.

Ακολουθεί το κείμενο που έγραψαν οι σύντροφοί του τού ΕΚΚΕ: “**Ποιος ήταν ο σ. Χρίστος**”.

Ποιος ήταν ο σ. Χρίστος

Ο σ. Χρίστος γεννήθηκε στη Νέα Σμύρνη το 1939, λίγο πριν από την κατοχή και το λιμό. Γιος του βιοπαλαιστή Σπύρου και της δασκάλας Μαρίας, που γαλούχησαν τον ίδιο και τον αδερφό του Αντρέα με τις αρχές της κομμουνιστικής παράδοσης και της ρώσικης λογοτεχνίας. Ως έφηβος άλλαζε συνέχεια σχολεία λόγω συνεχών αποβολών, εξαιτίας των αθεϊστικών, «αιρετικών» απόψεών του. Αργότερα έγινε μαθητής του Κάρολου Κουν, από τη σχολή του οποίου αποφοίτησε με άριστα. Με προτροπή του ίδιου του Κουν μετανάστευσε 24 ετών στο Ανατολικό Βερολίνο, όπου δούλεψε με το **Berliner Ensemble** και υπήρξε σκηνοθέτης και συνεργάτης της Ελένε Βάιγκελ την περίοδο 1963-68. Εκεί και στη συνέχεια στο Παρίσι έζησε την εποχή της επαναστατικής αναζήτησης και αμφισβήτησης, το Μάη του '68, όπου συνδέθηκε με αντιδικτατορικές οργανώσεις και αγωνιστές. Από εκεί θα επέστρεφε οπλισμένος με την μπρεχτική αντίληψη για το θέατρο και όχι μόνο.

Εκείνη την περίοδο γεννήθηκε η πεποίθηση πως η χούντα στην Ελλάδα μπορεί και πρέπει να πέσει.

Το 1970 εγκαταστάθηκε στο Δυτικό Βερολίνο, όπου συνεργάστηκε με την πρωτοπορία του γερμανικού φοιτητικού κινήματος και πήρε ενεργό μέρος σε δυναμικές αντιχουντικές ενέργειες, όπως η προσπάθεια πυρπόλησης του Ελληνικού Προξενείου. Πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Επαναστατικού Κομμουνιστικού Κινήματος Ελλάδας (ΕΚΚΕ), στο ιδρυτικό συνέδριο του οποίου εκλέχτηκε μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου και του τριμελούς Κεντρικού Οργάνου. Το ΕΚΚΕ δημιουργήθηκε σε αντιπαράθεση με τις ιδέες της ειρηνικής μετεξέλιξης και «τη γραμμή ουράς» απέναντι στα κόμματα της αστικής τάξης, που ακολουθούσαν τα δυο ρεφορμιστικά ΚΚΕ. Ο Χρίστος, μέσα από την πολιτική γραμμή του ΕΚΚΕ, διαχωρίστηκε από τον εκφυλισμό και την παλινόρθωση στις χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, από τις επεμβάσεις, τα πραξικοπήματα, τις μαζικές διαγραφές του πιο επαναστατικού δυναμικού, τη διάσπαση και

την κρίση στο ελληνικό κομμουνιστικό κίνημα. Τίμησε και πίστεψε βαθιά στις μεγάλες στιγμές του ΚΚΕ της αντίστασης, του ΕΑΜ, του ΕΛΑΣ και της ΕΠΟΝ, του πρώτου και του δεύτερου αντάρτικου. Εμπνεύστηκε από το Μάη του '68, από τον Τσε και την Πολιτιστική Επανάσταση της Κίνας.

Το 1973 ήρθε μαζί με άλλους συντρόφους παράνομα στην Ελλάδα για να συμμετάσχει στον αντιφασιστικό και αντιιμπεριαλιστικό αγώνα του λαού μας. Τότε ιδρύθηκε στην Ελλάδα και το εξωτερικό η ΑΑΣΠΕ, η Αντιφασιστική Αντιϊμπεριαλιστική Φοιτητική Παράταξη που έπαιξε πρωτοπόρο ρόλο στην κατάληψη της Νομικής και του Πολυτεχνείου. Η γραμμή της ΑΑΣΠΕ για μαζική και ενεργητική αποχή από τις χουντοεκλογές στα πανεπιστήμια και η εναντίωση στην προσπάθεια «ομαλοποίησης» του χουντικού καθεστώτος όξυναν την κατάσταση και οδήγησαν στην εξέγερση του Πολυτεχνείου. Γι' αυτή του τη δράση ο Χρίστος, μαζί με άλλους συντρόφους του από το ΕΚΚΕ και την ΑΑΣΠΕ, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται και βασανίζεται απάνθρωπα από τη χούντα μετά το μεγάλο χτύπημα της οργάνωσης από την Ασφάλεια το Μάρτη του 1974 στον Περισσό.

Στη μεταπολίτευση συνέχισε να δουλεύει ως υπεύθυνος για την επεξεργασία της πολιτικής γραμμής στις νέες συνθήκες. Αυτή την περίοδο παίζει ουσιαστικό ρόλο στους αγώνες για εκδημοκρατισμό στα πανεπιστήμια και στους χώρους δουλειάς. Με τη γραμμή «κάθε εργοστάσιο και σωματείο, κάθε κλάδος κι ένωση» βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα μαζί με τους συντρόφους του έξω από τα εργοστάσια, με απεργιακές επιτροπές ενάντια στον ν. 330 του Λάσκαρη και με απεργίες πείνας που έφτασαν και τον ένα μήνα. Έγινε σύμβολο για τα δημοκρατικά δικαιώματα και ελευθερίες μέσα από τις γνωστές «δίκες του ΕΚΚΕ».

Στα πανεπιστήμια με την ΑΑΣΠΕ, ενάντια στον 815 και την εντατικοποίηση των σπουδών, με την ΑΑΜΠΕ, φυτώριο μιας ανυπόταχτης μαθητιώσας νεολαίας, στους δρόμους, σπάζοντας τις απαγορεύσεις του «εθνάρχη» Καραμανλή τις Πρωτομαγίες, στις αφισοκολλήσεις, στις απεργίες, στις απεργίες, στους αγώνες για το βάθεμα της δημοκρατίας.

Με την ιστορική εισβολή στην Αμερικάνικη Πρεσβεία την πρώτη επέτειο της λαϊκής εξέγερσης του Πολυτεχνείου, στις 21 Απρίλη του 1975. Με συλλήψεις στους αγώνες συμπαρατάσεως ενάντια στο φασισμό του Φράνκο, στο πλευρό των Τούρκων, των Κούρδων και του κυπριακού λαού. Με τη δυναμική σύγκρουση με τις «σάρισες» ενάντια στις δυνάμεις καταστολής την Πρωτομαγιά το 1977, που ακολούθησε πογκρόμ βίας και συλλήψεων μελών του ΕΚΚΕ.

Στο πλευρό των φτωχών, η γραμμή του ΕΚΚΕ μέσω της ΑΑΣΠΕΤ, οργάνωσης των τεχνικών, που συνέβαλε στην υπεράσπιση των αυθαίρετων σπιτιών στο Πέραμα και με την Λαϊκή Αλληλεγγύη, ενέπνευσε καλλιτέχνες όπως η Μαρία Δημητριάδη και η Αφροδίτη Μάνου να τραγουδήσουν αυτά που έμειναν λιγότερο ή περισσότερο γνωστά σαν «τα τραγούδια του ΕΚΚΕ».

Ήδη από τις πρώτες νόμιμες εκλογές του 1974 κατέβηκε υποψήφιος της οργάνωσης στη Β' Αθήνας και συνέχισε να κατεβαίνει ως κομματικός υποψήφιος και στις μετέπειτα εκλογικές αναμετρήσεις. Μετά το 1977 επισκέφθηκε δύο φορές την Κίνα με κομματική αντιπροσωπεία που είχε πολιτική συνάντηση και συζητήσεις με το ΚΚΚίνας. Επίσης ταξίδεψε στο Νεπάλ μετά την ανατροπή, το 2006, του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος από το ΚΚ Νεπάλ-Μαοϊκό. Συμμετείχε τακτικά σε διεθνιστικές συναντήσεις μ-λ οργάνωσεων, καθώς και στις διεθνείς αντικαπιταλιστικές διαδηλώσεις από τη Γένοβα και μετά.

Ο Χρίστος και ο αδελφός του Αντρέας ήταν οι πρώτοι που γεύτηκαν την εφαρμογή του τρομονόμου νυχτιάτικα στο σπίτι τους, με ένοπλη εισβολή της αστυνομίας, με κατηγορίες για ηθική αυτουργία και δίκες που έπεφταν στο κενό εξαιτίας όχι μόνο του δίκαιου των αγώνων τους, αλλά και της πλατιάς λαϊκής συμπαρατάσεως που γέμιζε Σπόρτινγκ και γήπεδα.

Δεν υπέκυψε στις πιέσεις και στους εκβιασμούς, ούτε στα ζαχαρωμένα λόγια του ΠΑΣΟΚ, που εξαγόραζε κατά συρροή συνειδήσεις κλέβοντας αγωνιστικά παρελθόντα. Αντίθετα, συμμετέχοντας μέσα κι έξω από τους θεσμούς, αλλά κυρίως έξω από αυτούς, πάλεψε για την κοινωνική χειραφέτηση.

Συνεπής στις πολιτικές επιλογές των μετώπων και του επαναστατικού πόλου της Αριστεράς, ενάντια στο σεχταρισμό, την πολυδιάσπαση και την πολιτική ουράς του ρεφορμισμού, ιεραρχώντας την ενότητα των κομμουνιστών για την ανασυγκρότηση του επαναστατικού κόμματος της εργατικής τάξης, υπήρξε βασικός πυλώνας του πόλου-μετώπου της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Ο μετωπικός του λόγος συνοδευόταν από επιμονή στην πράξη ήδη από τότε που το ρεύμα του ΕΚΚΕ ήταν ισχυρό, αλλά και αργότερα, στα δύσκολα για την Αριστερά χρόνια της παλινόρθωσης και του «τέλους της ιστορίας», με τις πολυδιασπάσεις, την απογοήτευση και τον διαλυτισμό που επικρατούσε. Μέσα από τα εγχειρήματα της Μαχόμενης Αριστεράς, του ΜΕΡΑ και μέχρι το τέλος της ζωής του ενεργός στην ΚΣΕ της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, κρατούσε ψηλά τις σημαίες του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού.

Μέχρι την τελευταία στιγμή όχι μόνο πάλευε με σθένος ενάντια στη μακροχρόνια ασθένειά του, αλλά και συνέβαλλε ως ιστορικό στέλεχος του κομμουνιστικού κινήματος στην ενότητα της επαναστατικής αριστεράς.

Όχι μόνο στην πολιτική, αλλά και στην ιδιωτική του ζωή ήταν σπουδαίος σύντροφος, με σπάνιο ήθος, πολύπλευρη παιδεία και πολιτισμό, μαζί με βαθιά γνώση της ιστορίας του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος. Ήταν ένα σπάνιο κράμα μαχητικότητας και ευγένειας που, παρ' όλες τις γνώσεις του, δεν έχανε τα χαρακτηριστικά του αγνού λαϊκού αγωνιστή.

Μένει βαριά η παρακαταθήκη που μας αφήνει πίσω του. Με βουρκωμένα τα μάτια και με σφιχτή τη γροθιά θα συνεχίσουμε στα βήματα που χάραξε με τη στάση ζωής του, που ήταν το μεγαλείο, η αξιοπρέπεια και η πίστη στο δίκιο του αγώνα.

Χρίστο, θα είσαι μαζί μας στους αγώνες που έρχονται. Θα σ' έχουμε για πάντα στην καρδιά μας και θα μας εμπνέεις, γιατί με τη στάση σου μας έκανες να φανταστούμε τον άνθρωπο της άλλης κοινωνίας, σύντροφε...

Οι σύντροφοί σου του ΕΚΚΕ

ΑΝ ΜΕΙΝΟΥΝΕ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΟΠΩΣ ΕΙΝΑΙ

(Wenn das bleibt, was ist)

Αν μείνουνε τα πράγματα όπως είναι

είσαστε χαμένοι.

Φίλος σας είναι η αλλαγή

η αντίφαση είναι σύμμαχός σας.

Από το Τίποτα

πρέπει κάτι να κάνετε, μα οι δυνατοί

πρέπει να γινούνε τίποτα.

Αυτό που έχετε, απαρνηθείτε το και πάρτε

αυτό που σας αρνιούνται.

Μπέρτολτ Μπρεχτ, 1936

(Στον σ. Χρίστο, που τόσο του άρεσε ο Μπρεχτ)